

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 22264
נספחים: לשאלה 6 (קריקטורה)
לשאלה 8 (תצלומים)

היסטוריה לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

יש לענות על שאלה אחת מן הפרק השני – חובה	–	(34×1)	–	34 נקודות
יש לבחור בשניים מן הפרקים: הראשון, השלישי, הרביעי, ולענות על שאלה אחת בכל פרק שבחרתם.	–	(33×2)	–	66 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון או מילון אלקטרוני עברי–לועזי / לועזי–עברי.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (33 נקודות)

תקופה ראשונה: הלאומיות בישראל ובעמים – ראשית הדרך עד 1920

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 1–3.

1. הלאומיות המודרנית

- א. – הסבירו מהי לאומיות מודרנית – מתי היא צמחה, איפה היא צמחה, ומה היו המטרות שלה.
– הציגו שינוי אחד שיצרה הלאומיות המודרנית במפה המדינית של אירופה.
(15 נקודות)
- ב. לפניכם שלושה גורמים שהשפיעו על צמיחת הלאומיות המודרנית:
– רעיונות ההשכלה
– המהפכה התעשייתית
– המהפכה הצרפתית
בחרו בשניים מן הגורמים, והסבירו את ההשפעה של כל אחד מן הגורמים שבחרתם על צמיחת הלאומיות המודרנית.
(18 נקודות)

2. צמיחת הציונות, הרצל

- א. – הסבירו את ההשפעה של התנועות הלאומיות באירופה על הצמיחה של התנועה הציונית.
– הסבירו גורם נוסף שהשפיע על הצמיחה של התנועה הציונית.
(16 נקודות)
- ב. הציגו שתי פעולות שנקט (עשה) הרצל כדי להשיג צ'רטר על ארץ-ישראל, והסבירו מדוע הוא לא הצליח להשיג את הצ'רטר.
(17 נקודות)

3. העליות לארץ-ישראל בשנים 1881–1914

- א. – הציגו שניים מן הגורמים לעליות לארץ-ישראל בשנים אלה.
– הציגו שניים מן הקשיים של העולים, והסבירו גורם אחד שסייע לעולים להתגבר על אחד מן הקשיים האלה.
(17 נקודות)
- ב. הציגו שני שינויים שהעולים עשו בארץ-ישראל בשנים 1881–1914: שינוי אחד בתחום ההתיישבות ושינוי אחד בתחום החינוך והתרבות.
(16 נקודות)

פרק שני (34 נקודות)**תקופה שנייה: הנאצים, מלחמת העולם השנייה והשואה**

ענו על אחת מן השאלות 4–7 (חובה).

4. גרמניה הנאצית בשנים 1933–1938

א. לפניכם תנאי הקבלה לתנועת הנוער הנאצית ("הנוער ההיטלראי"), שפורסמו בשנת 1936.

תנאי קבלה ל"נוער ההיטלראי"

כל נער גרמני אשר מלאו לו 14 שנה יתקבל ל"נוער ההיטלראי". עליו להביא איתו:

* אישור על מוצאו הארי.

אישור על מוצא ארי צריך לכלול מידע על ההורים והסבים מצד האימא והאבא.

* אישור על "בריאות תורשתית".

אישור "בריאות תורשתית": רופא גרמני חייב לבדוק את מצב בריאותו של המועמד.

על הרופא למלא את שאלון הבריאות המצורף לבקשת הקבלה.

יש להציג מסמכים מקוריים או העתקים מאושרים.

(מעובד על פי ר' קלוזה, "דור בהיווצרותו", בתוך א' כרמון, השואה, א', המרכז לתכניות לימודים, תש"ס, עמ' 108)

- הסבירו כיצד אחד מן העקרונות של האידאולוגיה הנאצית בא לידי ביטוי במקור. בססו את תשובתכם על שתי דוגמאות מן המקור.
- הסבירו עיקרון אחר באידאולוגיה הנאצית, והציגו צעד אחד שנקטו הנאצים בשנים 1933–1934 למימוש עיקרון זה. (18 נקודות)
- ב. הציגו אחד מן הצעדים: חוקי נירנברג (1935), ליל הבדולח (1938), והסבירו מדוע צעד זה היה מפנה (שינוי גדול) במדיניות של הנאצים כלפי היהודים בגרמניה. (16 נקודות)

5. הגטאות – קשיים ודרכי מאבק

- א. הסבירו כיצד פעלו הנאצים בגטאות לדהומניזציה (שלילת המאפיינים האנושיים) של היהודים. הסבירו בעזרת שתי דוגמאות כיצד פעלו היהודים בגטאות כדי לשמור על אנושיות. (17 נקודות)
- ב. הציגו שתי מטרות של המורדים בגטאות, והסבירו את הייחוד של מרד גטו ורשה לעומת המרידות בגטאות האחרים. (17 נקודות)

6. "הסדר החדש", מהלכי מלחמת העולם השנייה

- א. הסבירו את רעיון "הסדר החדש", והציגו שני צעדים שנקטו הנאצים כדי לקדם רעיון זה בשנתיים הראשונות של המלחמה. (16 נקודות)
- ב. בנספח לשאלה זו מוצגת קריקטורה של המאייר אריה נבון שפורסמה בארץ-ישראל ב-11 בדצמבר 1942. הסבירו כיצד הקריקטורה מבטאת את מצבה של גרמניה בשלב זה של המלחמה. בתשובתכם התייחסו לשתי דוגמאות מן הקריקטורה. בססו את ההסבר על שתי עובדות היסטוריות. (18 נקודות)

7. **"הפתרון הסופי", יחס האוכלוסייה בארצות הכיבוש הנאצי כלפי היהודים**

- א. – הסבירו שני גורמים לפלישה של גרמניה לברית המועצות (יוני 1941).
- הסבירו כיצד השפיעה פלישה זו על מצב היהודים בשטחים שכבשו הגרמנים.
- (17 נקודות)
- ב. בארצות שכבשו הנאצים היו תגובות שונות של האוכלוסייה המקומית כלפי היהודים:
- שיתוף פעולה עם הנאצים
- "עמידה מן הצד"
- ניסיונות לעזור ליהודים ולהצילם
- הציגו שתיים מדרכי התגובה האלה והסבירו גורם אחד לכל אחת מדרכי התגובה שהצגתם.
- (17 נקודות)

פרק שלישי (33 נקודות)**תקופה שלישית: בונים את מדינת ישראל**

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 8–10.

8. המאבק בבריטים (1945–1947)

- א.** בנספח לשאלה זו מוצגים שני תצלומים (1–2) שקשורים בהעפלה לארץ-ישראל בשנים 1946–1947.
- על פי מה שלמדתם, הציגו את מטרות ההעפלה לארץ-ישראל בשנים 1945–1947.
  - הסבירו כיצד מטרות ההעפלה בשנים אלה באות לידי ביטוי בכל אחד מן התצלומים.
- (17 נקודות)
- ב.** בחרו באחד מן התחומים: מאבק צבאי אנ התיישבות.
- בתחום שבחרתם, הסבירו שתי מטרות של היישוב, והציגו פעולה אחת שנקט (עשה) בשנים 1945–1947.
- (16 נקודות)

9. מלחמת העצמאות

- א.** – מדוע פרצה (התחילה) מלחמת העצמאות (30 בנובמבר 1947)?
- הציגו שני קשיים של היישוב היהודי בשלב הראשון של המלחמה, והסבירו כיצד הוא ניסה להתמודד עם אחד מן הקשיים האלה.
- (17 נקודות)
- ב.** – מדוע פלשו צבאות מדינות ערב למדינת ישראל במאי 1948?
- הציגו שני קשיים של מדינת ישראל בשלב השני של המלחמה, והסבירו כיצד היא ניסתה להתמודד עם אחד מן הקשיים האלה.
- (16 נקודות)

10. עלייה וקליטה בשנות החמישים והשישים

- א.** הסבירו שתי סיבות לעלייה למדינת ישראל בשנות החמישים והשישים: סיבה אחת לעלייה מאירופה וסיבה אחרת לעלייה מארצות האסלאם. (16 נקודות)
- ב.** – הסבירו את הקשיים שהיו למדינת ישראל בקליטת העולים בתחום הדיור בשנות החמישים והשישים.
- הציגו שתי פעולות שעשתה המדינה בתחום הדיור.
- הסבירו קושי נוסף של מדינת ישראל בקליטת העולים בתקופה זו.
- (17 נקודות)

פרק רביעי (33 נקודות)**תקופה רביעית: מדינת ישראל במזרח התיכון – סוגיות נבחרות**

אם בחרתם בפרק זה, ענו על אחת מן השאלות 11–14.

11. זיכרון השואה

א. תארו את היחס של החברה הישראלית לשואה בשנות החמישים, עד משפט אייכמן, והסבירו שני גורמים ליחס זה.

(16 נקודות)

ב. – חוקרים רבים טוענים שמשפט אייכמן הביא לשינוי ניכר (גדול) ביחס של החברה הישראלית לשואה.

הביאו שני נימוקים לביסוס טענה זו.

– הציגו גורם נוסף (שהוא לא משפט אייכמן) שהוביל לשינוי ביחס של החברה הישראלית לשואה.

(17 נקודות)

12. מלחמת ששת הימים (1967)

א. הסבירו מדוע פתחה מדינת ישראל במלחמה נגד מצרים, ירדן וסוריה ביוני 1967: בססו את תשובתכם על שתי עובדות

היסטוריות. (16 נקודות)

ב. מלחמת ששת הימים והתוצאות שלה שינו את מדינת ישראל לְבְּלִי הֶפֶר (שינוי גדול מאוד).

בססו טענה זו באמצעות שתי עובדות היסטוריות מתחומים שונים. (17 נקודות)

13. מלחמת יום הכיפורים (1973)

א. – מדוע פתחו מצרים וסוריה במלחמה נגד מדינת ישראל באוקטובר 1973?

– מדוע הופתעה ישראל כשפרצה המלחמה?

(16 נקודות)

ב. מלחמת יום הכיפורים שינתה את מדינת ישראל לְבְּלִי הֶפֶר (שינוי גדול מאוד).

בססו טענה זו באמצעות שתי עובדות היסטוריות מתחומים שונים. (17 נקודות)

14. עלייה וקליטה בשלושים השנים האחרונות של המאה ה־20

א. הסבירו שלוש סיבות לעלייה למדינת ישראל בשלושים השנים האחרונות של המאה ה־20. (16 נקודות)

ב. הסבירו שלושה גורמים למעבר מתפיסת "כור ההיתוך" לתפיסת ה"רב־תרבותיות". (17 נקודות)

בהצלחה!

נספח לשאלה 8 – תצלומים

תצלום 1 – אוניית המעפילים יאשיהו וג'ווד, 1 ביולי 1946

הכתובת על השלט: "שרדנו את היטלר, מוות אינו זר לנו, דבר לא ימנע מאיתנו להגיע לארץ מולדתנו, הָדָם על ידיכם אם תירו על אונייה בלתי חמושה זו".

(מקור: מוזאון המלחמה האימפריאלי, צלם: ר"ו גרגורי, מספר פריט E31953)

(Photo by R. W. Gregory, Imperial War Museums, E31953)

תצלום 2 – הורדת פצוע מאוניית המעפילים אקסודוס, יולי 1947

(מקור: אוסף התצלומים הלאומי, D8-035. צלם: הנס פין)